

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: SO.I.431.5.2022

Kielce, dnia 15-06-2022

Pan Henryk Konieczny
Wójt Gminy Falków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę w Urzędzie Gminy w Falkowie przeprowadzili w dniu 27 maja 2022 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Anna Hanus-Turzyńska – Kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego - kierownik zespołu kontrolerów
- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 259/2022 i 258/2022 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;
- sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).

II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);

- sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);

- prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);
- sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Fałkowie oceniam:

Ad. I - pozytywnie z nieprawidłowościami
Ad. II – pozytywnie z nieprawidłowościami
Ad. III – pozytywnie z nieprawidłowościami

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 709 zwaną dalej Pasc), ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1359 zwaną dalej Krio) oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j Dz. U. 2015 poz. 225), Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2020 poz. 698), Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenia podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 53 ze zm.).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;
- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;
- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Fałkowie od 1 kwietnia 2022r. zatrudniona jest na stanowisku Kierownika USC Pani Aleksandra Kopeć, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień. Zaznaczyć należy, iż w okresie który podlegał kontroli – tj. w 2021 roku – funkcję Kierownika USC pełniła Pani Danuta Leśniewicz.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

W kontrolowanym okresie w USC Fałków sporządzono w trybie zwykłym:

- 0 aktów urodzeń
- 34 akty małżeństwa
- 43 akty zgonu

Kontroli poddano 19 aktów małżeństwa i 17 aktów zgonu (łącznie 36 aktów) sporządzonych w trybie zwykłym.

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2605012/00/AM/2021/589734	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
2.	2605012/00/AM/2021/917341	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
3.	2605012/00/AM/2021/362147	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
4.	2605012/00/AM/2021/613817	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2605012/00/AM/2021/244685	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
6.	2605012/00/AM/2021/349839	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
7.	2605012/00/AM/2021/668030	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2605012/00/AM/2021/915273	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2605012/00/AM/2021/365289	małżeństwo przed kierownikiem usc
10.	2605012/00/AM/2021/349839	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
11.	2605012/00/AM/2021/163396	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
12.	2605012/00/AM/2021/389352	małżeństwo przed kierownikiem usc
13.	2605012/00/AM/2021/916123	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

14.	2605012/00/AM/2021/933870	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
15.	2605012/00/AM/2021/316786	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
16.	2605012/00/AM/2021/253802	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
17.	2605012/00/AM/2021/654150	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
18.	2605012/00/AM/2021/917229	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
19.	2605012/00/AM/2021/610872	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc).

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zdanie pierwsze: „*małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa.*”

Akty małżeństwa sporządzane były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: „*Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.*”

Zastrzeżenia kontrolujących wzbudził fakt, iż w zapewnieniach przyjmowanych w przypadku małżeństw zawieranych przed kierownikiem usc wypełniano rubrykę dot. oświadczeń o nazwiskach, które będą nosiły osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo po jego zawarciu oraz oświadczenia o nazwiskach dzieci zrodzonych z tego małżeństwa. Powyższe oświadczenie (punkt 3 zapewnienia, którego wzór stanowi załącznik nr 35 do *Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego*) powinno być uzupełniane tylko w przypadku małżeństw zawieranych w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio (tzw. „konkordatowych”), o czym stanowi art. 76 ust. 4 pkt 5 Pasc.

W przypadku małżeństw zawieranych przed kierownikiem usc oświadczenia o nazwiskach małżonków winny być uzupełniane tylko protokole przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński (pkt 4 i 5 protokołu).

Zaznaczyć należy, iż opisywana praktyka Kierownika USC w Falkowie nie wiąże się z istotnymi konsekwencjami, dlatego kontrolujący zakwalifikowali ją jako uchybienie, nie zaś nieprawidłowość. Niemniej należy odstąpić od tej praktyki i sporządzać dokumenty zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych 13 spośród skontrolowanych 17 aktów małżeństw zawartych w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio (tzw. „konkordatowych”) **brak było zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Powyższe stanowi nieprawidłowość (naruszenia art. 81 ust 2 Pasc).**

Wyjaśnić należy, iż niniejsze zaświadczenie powinno zostać wydane przez kierownika usc w dwóch egzemplarzach, przy czym jeden egzemplarz przeznaczony jest dla kościoła, w którym jest zawierane małżeństwo, a drugi dla kierownika usc sporządzającego akt małżeństwa.

Dokumentacja zawieranych w trybie „konkordatowym” małżeństw była zatem prowadzona w USC Falków w sposób niekompletny.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach w aktach zbiorowych znajdowały się zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Na zaświadczeniach widniała wpisywana odręcznie ich data wpływu, kontrolujący zalecają jednak, by dokumenty były opatrywane pieczętą wpływu.

Kontrolujący stwierdzili, że dochowane zostały terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik USC sporządzała akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach.

Treść aktów małżeństw: nie budzi wątpliwości.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja.

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2605012/00/AZ/2021/965157	tryb zwykły
2.	2605012/00/AZ/2021/025349	tryb zwykły
3.	2605012/00/AZ/2021/462263	tryb zwykły
4.	2605012/00/AZ/2021/514975	tryb zwykły
5.	2605012/00/AZ/2021/899979	tryb zwykły
6.	2605012/00/AZ/2021/583319	tryb zwykły
7.	2605012/00/AZ/2021/518133	tryb zwykły
8.	2605012/00/AZ/2021/694132	tryb zwykły
9.	2605012/00/AZ/2021/883242	tryb zwykły
10.	2605012/00/AZ/2021/782280	tryb zwykły
11.	2605012/00/AZ/2021/666256	tryb zwykły
12.	2605012/00/AZ/2021/404496	tryb zwykły
13.	2605012/00/AZ/2021/830311	tryb zwykły
14.	2605012/00/AZ/2021/320196	tryb zwykły
15.	2605012/00/AZ/2021/422518	tryb zwykły
16.	2605012/00/AZ/2021/749728	tryb zwykły
17.	2605012/00/AZ/2021/350481	tryb zwykły

W przypadku aktu zgonu o nr 2605012/00/AZ/2021/350481 w sporządzonym akcie Kierownik USC wpisała datę zgonu, podczas gdy w kacie zgonu widniała jedynie data znalezienia zwłok, brak było informacji odnośnie daty zgonu. Powyższe stanowi nieprawidłowość (naruszenie art. 95 ust. 1 pkt 4 Pasc), która istotnie wpłynęła na treść aktu i winna podlegać sprostowaniu z urzędu.

Treść pozostałych skontrolowanych aktów zgonu: nie budzi wątpliwości.

Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej.

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: *„Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.”* W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, *„sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.”*

Przy skontrolowanych aktach małżeństwa przypiski były uzupełnione i zawierały aktualną numerację (numery nadawane w elektronicznym Rejestrze Stanu Cywilnego) aktów urodzenia nupturientów. **Brak było natomiast przypisków przy zdecydowanej większości skontrolowanych aktów zgonu.**

W trakcie czynności kontrolnych omówiono z obecnym Kierownikiem USC znaczenie wypełniania przypisków i zwrócono uwagę, że przypiski winny zawierać aktualną numerację aktów.

Mając jednak na względzie, że brak przypisków nie wpływa na treść ani ważność aktów (przypiski pełnią natomiast ważną funkcję informacyjną, pozwalają na „połączenie” aktów dot. danej osoby) brak przypisków zakwalifikowano jako uchybienie, nie zaś nieprawidłowość.

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: *„w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.”* Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest realizowany w USC Fałków.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Zgodnie z dyspozycją § 43 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestracji stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1904), który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.”

2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Kontrolerzy stwierdzili uchybienie w sposobie przechowywania papierowych akt zbiorowych w Urzędzie Stanu Cywilnego w Fałkowie, bowiem są one co prawda prowadzone w porządku chronologicznym, ale nie są oznaczone numerem aktu, którego dotyczą i datą sporządzenia (w niektórych przypadkach numer aktu wpisywano na którymś z dokumentów z akt zbiorowych, sposób oznaczenia był jednak zupełnie niefunkcjonalny, nadto numer zamieszczono tylko w około połowie skontrolowanych przypadków). Taki sposób organizacji może utrudniać odnalezienie właściwych akt zbiorowych, a podkreślić należy, że mamy do czynienia z dokumentacją, która przechowywana jest w urzędzie stanu cywilnego przez okres 80 czy 100 lat, później powinna zaś zostać przekazana w odpowiedniej formie – jako przechowywany wieczyście materiał archiwalny - do archiwum państwowego.

Niniejsze uchybienie omówiono w czasie trwania czynności kontrolnych z obecnym Kierownikiem USC w Fałkowie, która zobowiązała się do zmiany sposobu oznaczenia akt zbiorowych.

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Reasumując, w ramach procesu sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym kontroli poddano łącznie 36 aktów (19 aktów małżeństw, 17 aktów zgonu), spośród których 14 oceniono jako przypadki zawierające nieprawidłowości (naruszenie art. 81 ust 2 Pasc oraz 95 ust. 1 pkt 4 Pasc), co stanowi 39 %.

W tym miejscu należy wskazać przyjęty przez kontrolerów próg istotności, którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 50% stwierdzonych nieprawidłowości przy czym: *Nieprawidłowość to działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli (legalność) jest nielegalne.*

W związku z powyższym: **realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna z nieprawidłowościami.**

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Fałków sporządzono w trybie szczególnym:

- 1 akt urodzeń (w trybie transkrypcji);
- 1 akt małżeństwa (w trybie transkrypcji);
- 0 aktów zgonu.

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Fałków nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Kontroli poddano 1 aktów urodzenia oraz 1 akt małżeństwa (100% zdarzeń).

Akt urodzenia poddany kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2602072/00/AU/2021/147971	transkrypcja

Akt małżeństwa poddany kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2602072/00/AM/2021/519309	transkrypcja

Transkrypcja

Art. 104 Pasc stanowi:

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów stanu cywilnego wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, dowody wniesienia opłaty skarbowej.

Jak uchybienie należy odnotować, iż w aktach zbiorowych brak jest potwierdzeń odbioru przez wnioskodawców odpisu zupełnego polskiego aktu, którego wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu.

Skontrolowany akt małżeństwa został sporządzony zgodnie z zasadami transkrypcji tj. wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu. W rubryce „adnotacje” wpisano odpowiednią informację o podstawie sporządzenia aktu, przywołując także zagraniczny dokument, będący podstawą transkrypcji.

W przypadku aktu urodzenia o nr 2602072/00/AU/2021/147971 zasady transkrypcji zostały naruszone. Podstawą transkrypcji był w niniejszym przypadku akt urodzenia z Wielkiej Brytanii. Zagraniczny akt urodzenia nie zawierał danych ojca dziecka, a zatem polski akt stanu cywilnego również nie powinien (w swojej zasadniczej części) zawierać tych danych. Z uwagi na fakt, iż art. 61 ust. 2 Pasc wymaga zamieszczenia w akcie urodzenia tzw. „danych kryjących” ojca, dane te należało zamieścić poprzez wzmiankę dodatkową.

Kierownik USC w Falkowie zastosowała w omawianym przypadku niewłaściwy tryb postępowania, bowiem sporządziła akt w sposób, który należałoby zastosować w sytuacji, gdyby

chodziło o rejestrację aktu w trybie zwykłym (urodzenie w Polsce). Wpisała mianowicie „dane kryjące” ojca w zasadniczej części aktu i zamieściła o powyższym informację w rubryce adnotację.

Ponieważ w omawianym przypadku mieliśmy do czynienia ze szczególnym trybem sporządzenia aktu (urodzenie za granicą) działanie Kierownika USC w Fałkowie stanowiło **naruszenia art. 104 ust. 2 Pasc. Powyższe miało wpływ na treść aktu, dlatego opisywaną sytuację należy zakwalifikować jako nieprawidłowość.**

dane przy akcie: (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym) – zostały w większości uzupełnione, brak było nr PESEL matki w przypadku aktu urodzenia.

sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akt urodzenia i akt małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji, wymienione w tabelach powyżej.

Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Fałków nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Reasumując, w ramach procesu sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie szczególnym kontroli poddano 2 akty (100% zdarzeń) spośród których jeden oceniono jako przypadek zawierający nieprawidłowości (naruszenie art. 104 ust 2 Pasc), co stanowi 50%.

W tym miejscu należy wskazać przyjęty przez kontrolerów próg istotności, którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 50% stwierdzonych nieprawidłowości przy czym: *Nieprawidłowość to działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli (legalność) jest nielegalne.*

W związku z powyższym: **realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) została oceniana jako pozytywna z nieprawidłowościami. Obszar dot. uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych nie podlegał kontroli z uwagi na brak odnośnych zdarzeń.**

III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Pomieszczenie, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego, usytuowane jest na parterze budynku, pokój jest zamykany na klucz. Akta zbiorowe, papierowe księgi przechowywane są w zamykanych szafach. Blankiety odpisów i zaświadczeń są przechowywane w zamykanym sejfie.

Należy zwrócić uwagę, że pomieszczenie, w którym znajduje się stanowisko z zainstalowanym systemem „Źródło” i gdzie przechowywane są również księgi papierowe stanu cywilnego, akta zbiorowe i blankiety odpisów znajduje się na parterze budynku. W związku z powyższym kontrolujący zasugerowali, aby **przeanalizować możliwość zamontowania dodatkowych zabezpieczeń w oknach**, co odpowiada przepisom o przechowywaniu blankietów dokumentów publicznych oraz dokumentów publicznych, określonym w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1660). Art. 43 ust 2 wskazanej ustawy stanowi: *„Pomieszczenie, w którym są przechowywane dokumenty publiczne oraz blankiety tych dokumentów, jest zamykane, a dostęp do tego pomieszczenia mają wyłącznie osoby upoważnione. Jeżeli to pomieszczenie znajduje się na parterze, okna zewnętrzne są zabezpieczone:*

- 1. szybami odpornymi na przebicie lub rozbicie lub*
- 2. stalowymi żaluzjami albo siatkami stalowymi, lub*
- 3. okratowaniem.”*

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Fałkowie pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 02.06.2021 r. partię 200 blankietów o nr AE8568001-8568200 (nr pokwitowania (91/2021). Kontroli poddano całą partię 200 blankietów Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, **ustalono, iż jeden z blankietów o nr AE 8568186 nie został zarejestrowany w Rejestrze Stanu Cywilnego** Wszystkie pozostałe blankiety miały status „wydany.”

Nie udało się ustalić czy wskazany blankiet gdzieś zaginął czy też np. został zniszczony, ale nie zarejestrowany w RSC jako zniszczony (wyjaśnień z oczywistych względów nie mogła złożyć obecna Kierownik USC, która pracuje na stanowisku dopiero od dwóch miesięcy).

Podkreślić należy - o czym przypominaliśmy m.in. w piśmie skierowanym do Kierowników USC w dn. 19.09.2019 roku - iż zgodnie z art. 44 ustawy z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych, **dokumenty publiczne będące drukami ścisłego zarachowania oraz blankiety tych dokumentów** (w tym m.in. formularze odpisów i zaświadczeń z zakresu stanu cywilnego) **powinny być ewidencjonowane, a prowadzona ewidencja ma zapewniać pełną rozliczalność wykorzystywanych blankietów.**

Niniejsze zagadnienie omówiono z obecnym Kierownikiem USC w Fałkowie, której zasugerowano wprowadzenie zasady regularnego np. comiesięcznego generowania z systemu raportu dot. wykorzystanych w urzędzie blankietów lub też ewentualnie założenie (np. w postaci skoroszytu) własnej ewidencji wykorzystywanych odpisów, która pomoże zapewnić ich rozliczność.

Zwrócono także uwagę na konieczność sporządzania i przechowywania protokołów komisyjnego zniszczenia uszkodzonych blankietów.

Reasumując: bezpieczeństwo przechowywania dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. Dokonanie przeglądu akt zbiorowych aktów małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 par. 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i podjęcie kroków mających na celu ich uzupełnienie o brakujące zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa.
2. Dokonanie sprostowania aktu zgonu o numerze 2605012/00/AZ/2021/350481 zgodnie z treścią karty zgonu znajdującą się w aktach zbiorowych.
3. Stosowanie zasad transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego określonych w art. 104 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego
4. Wprowadzenie ewidencjonowania blankietów – druków ścisłego zarachowania – zapewniającego pełną rozliczalność ich wykorzystania.
5. Wyeliminowanie wszystkich stwierdzonych uchybień w sposób omówiony z kontrolerami w trakcie kontroli.

Dodatkowo wnoszę, aby przeanalizować możliwość zamontowania dodatkowych zabezpieczeń zgodnie z przepisami o przechowywaniu blankietów dokumentów publicznych oraz dokumentów publicznych, określonymi w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1660).

Na podstawie art. 49 *ustawy o kontroli w administracji rządowej*, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – **w terminie 14 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 *ustawy o kontroli w administracji rządowej* od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

- 1/ Agnieszka Skrzyńiarz – inspektor wojewódzki – kierownik zespołu kontrolerów,
- 2/ Anna Hanus-Turzyńska – kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego

Z up. Wojewody Świętokrzyskiego
Mariusz Cołoszyński
Dyrektor Wydziału
Wydział Spraw Obywatelskich i
Cudzoziemców